

Nr 487.

Av herr **Olsson** i Stockholm **m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts proposition, nr 31, med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder.*

Fackföreningsrörelsen i Sverige har sedan sitt första framträdande varit en självständig rörelse, som arbetat efter ett fullt legalt program. Till en början var fackföreningsrörelsens motståndare principiellt motståndare till organisationerna, varför strid uppstod om föreningsrätten. Efter många års hård kamp från arbetarnas sida slutade denna strid med seger för arbetarparten. Därmed var såväl organisationsrätten som rätten att ingå avtal erkända faktorer i samhällslivet. Under årens lopp har detta utvecklats till en rättsregel, som numera erkännes av alla samhällsgrupper.

Den fria verksamhet fackföreningarna bedrivit har satt djupa spår efter sig på skilda områden, inte minst gäller detta kulturellt och socialt. Numera torde även detta erkännas i vida samhällskretsar. Fackorganisationerna ha emellertid icke alltid fått utöva denna verksamhet fritt och obundet. Även om dess insatser erkännes, så har dock funnits vissa politiska kategorier som haft ett politiskt intresse av, att arbetarklassen hållits nere såväl socialt, kulturellt som ekonomiskt. Dessa politiska grupper har inte heller lämnat någon möda ospard för att komma den fackliga rörelsen till livs. Allmän och obalanserad hets mot arbetarna och deras organisationssträvanden har varit det främsta kännetecknet i detta fall. I vissa borgerliga kretsar ser man en fara i fackföreningsrörelsens utveckling och erkända ställning i samhällslivet. Därför skall den bindas och dess medlemmar förföljas där så är möjligt. Naturligtvis är den fackliga rörelsen med sin socialistiska inställning motståndare till den nuvarande samhällsordningen, den saken kan inte och skall inte döljas. Men om de borgerliga grupper, som nu försöka ominstetgöra fackföreningsrörelsens fria verksamhet utgå från detta i sin kamp, så torde ingenting annat återstå dem än den öppna diktaturen för att på så sätt förbjuda en av de största folkrörelserna här i landet. Fraserna om »demokrati» kan då gömmas undan för alltid, ty att förbjuda en stor och mäktig rörelse i »demokratiens namn» lär väl inte gärna lyckas.

Redan tidigt av fackföreningsrörelsens framträdande försöktes med statligt ingripande. Åkarpslagen genomfördes, men endast med en obetydlig majoritet. Liberalismen på 90-talet ville inte vara med om en lagstiftning på detta område. Oupphörligt ha arbetarnas organisationer fordrat att denna lag skulle upphävas, vilket en mängd motioner i riksdagen nogsamt bära vittnesbörd om.

Det andra försöket som gjordes för att genom lagstiftning förhindra fackföreningsrörelsens verksamhet och utveckling och som lyckades, kom betyd-

ligt senare. Lagen om kollektivavtal och arbetsdomstol blev ett vida allvarigare ingrepp i fackföreningarnas verksamhet, än vad Åkarpslagen varit. Därför restes också från arbetarnas sida ett betydligt större motstånd mot denna lagstiftning. Landsorganisationens ledning gick i spetsen för en omfattande opinionsrörelse, och i riksdagen höjdes allvarliga röster mot lagstiftningen i fråga. Även denna gång var det en obetydlig majoritet som fällde utslaget. Två för arbetarna synnerligen förhatliga lagstiftningar ha således blivit genomförda, utan att någon större majoritet i riksdagen funnits för dessa lagar.

Den lagstiftning som nu förberedes är mera omfattande än de tidigare omnämnda lagstiftningarna och kommer — därest den blir genomförd — att på ett allvarligt sätt ingripa i fackföreningsrörelsens hittills legala och fria verksamhet. Nu hotas fackföreningsrörelsens ställning i dess grundvalar. Att detta skulle medföra en storm av förbittring från arbetarnas sida var att förutse. Principiellt har avdelningarna landet runt tagit avstånd och protesterat. Fackföreningsfolket känner sin rättssäkerhet genom organisationen hotad och söker bevara vad som under en mansålder under hårt arbete och stora uppoffringar uppbyggts. Nu förklaras visserligen, att även företagarnas organisationer komma att underkastas samma lagstiftning. Detta är emellertid endast ett allmänt talesätt, ty ingen lagstiftare kan undgå att märka den stora skillnad som finns i organisationernas byggnad och verksamhet. Strejk-brytaren står t. ex. alltid i arbetsföretagarens tjänst, samtidigt som han faller arbetarna i ryggen. En lagstiftning som utgör ett skydd för strejkbrytarna, blir således ett skydd för arbetsköparna och en direkt klasslag riktad mot arbetarna.

Nu är hela denna lagstiftningsfråga en politisk aktion, vilket bäst bevisas av den senaste tidens händelser. Från vissa borgerliga kretsar har det pågått en omätlig hets mot de fackliga organisationerna och deras verksamhet. I tidningarnas spalter har ovederhäftigheten rikligen flödat och ständiga påståenden om »upprörande övergrepp mot tredje man» serverats. Under fackföreningsrörelsens uppväxtår avlöste den ena konflikten den andra, men den »tredje mannen» hördes aldrig av. Nu då konflikterna tendera att bli industriella och mera sällan förekomma, då träda högerens politiska krafter fram med en »tredje man» och klagar bitterligen över orättvisorna och fackföreningarnas »ständiga övergrepp»! Detta är emellertid inte nog, en hel vapenarsenal hopsamlas för att användas mot arbetarna och deras fackliga rörelser. Där finner man en speciell utredning för åstadkommande av »arbetsfred» på arbetsmarknaden, obligatorisk skiljedom i arbetstvister, utbyggnad av kollektivavtalslagen, varseltid för konflikters igångsättande och liknande lagstiftningsplaner. Avsikten är således fullt tydlig. Den konturlöse »tredje mannen» är ingenting annat än spögubben, som skall användas som medel för betydligt långt gående krav för fackföreningsrörelsens totala förintande som organisation för arbetarna. Bakom dessa krav ligga storpolitiska motiv. De borgerliga aktivisterna förstå mycket väl fackföreningsrörelsens betydelse för freden och mot krigsrustningarna, mot socialt förtryck och barbari, för

socialism och frihet. Och just därför skall denna rörelse genom lagar förintås och göras till en statlig kapitalistisk institution.

I vår tid brottas kapitalism och socialism om makten. Kapitalismen står på avskrivning, då dess system gjort bankrutt. Socialismen däremot rycker fram. Kan fackföreningsrörelsen krossas och dess fria verksamhet förbjudas, så är steget till andra arbetarföretag inte långt. Mot den kooperativa rörelsen börjar nu samma hets göra sig gällande som tidigare mot fackföreningsrörelsen. Även på andra områden pågå utredningar, vars syfte är att förbjuda arbetarnas organisationer. För arbetarklassen är det sålunda en mycket allvarlig politisk aktion, som nu förberedes. »Demokratien» håller på att avskrivas och den öppna kapitalistiska diktaturen att genomföras.

När det gäller detaljerna i det föreliggande lagförslaget kan det ha sitt stora intresse att söka få reda på vem denne »tredje man» är, som nu skall ha lagligt rättsskydd. Regeringen själv nödgas efter allt att döma leta med ljus och lykta efter den mystiska figuren. Gränserna äro numera så väl uppdragna, att regeringens s. k. tredje män alltid på ett eller annat sätt står i förbindelse med part eller själv är part i konflikt. Det har talats om affärsmän som »tredje män», men de stå under alla förhållanden i beroendeställning till sina kunder. Och en duktig affärsman ser alltid till att kunderna bli belåtna. Utbryter en konflikt där strejkbrytare engagerats och affärsmännen upprätthålla affärsförbindelser med dessa, så har han hittills fått stå sitt kast om arbetarna tillgripit bojkottvapnet. Skulle detta nu i lag förbjudas, så kan arbetarna ändå upphöra med sina affärsförbindelser, vilket väl icke kan anses som ett brott. Affärsmännen själva vilja säkerligen icke betraktas som »tredje män», då de genom den nu föreslagna lagstiftningen ställas inför ett tvång, som tidigare icke funnits. Affärsmännens neutralitet upphör i verkligheten, därest denna lagstiftning genomföres.

Det har vidare framhållits att industriidkare, som i andra hand få sina varor blockerade eller bojkottade, skulle vara att anse som »tredje män». Även i detta fall är det frågan om en konstruktion. I de fall arbetarna under en konflikt anse sig böra tillgripa blockad eller bojkott, så måste denna stridsåtgärd riktas mot företag eller varor, som direkt påverka konflikten i ett eller annat avseende. Om så inte vore förhållandet skulle arbetarnas organisationer icke tillgripa denna stridsåtgärd, den vore då utan varje betydelse. Mycket ofta händer det att part vid träffad överenskommelse om leveranser i kontrakten inför force majeurebestämmelsen, vilket är ett bevis för att inte ens företagaren betraktar sina leverantörer som tredje män. Då leverantörerna därtill själva acceptera force majeurebestämmelsen, så känna inte heller de sig helt fria och obundna i förhållandet dels till sina arbetare och dels i förhållande till sina uppdragsgivare.

Familjemedlem, adoptivbarn eller »avkomling», som enligt paragraf 5 i regeringens proposition driver rörelse, förklaras vara tredje män och därtill tabu. Mot sådana företag får inte stridsåtgärd vidtagas. Här möter oss i verkligheten syftmålet med hela lagkomplexet, nämligen att förbjuda stridsåtgärder överhuvud taget från arbetarnas sida. Naturligtvis är inte den som

driver rörelse, han må nu vara familjemedlem eller »avkomling», en person som kan benämnas tredje man och som just därför skall ha särskilt rättsskydd. Här är det frågan om part, som nu göres till en »tredje man». Från fackföreningshåll göres gällande, att skulle detta »rättsbegrepp» upphöjas till lag, så kommer den fackliga rörelsen inom vida områden att icke få sina avtalsfrågor reglerade genom gemensamma överenskommelser, ty då är det enbart en part, nämligen företagaren, som ensam bestämmer. Särskilt gäller detta inom hotell- och restaurangbranschen, inom handelsrörelsen och lantbruken. Samma blir förhållandet inom hantverksyrkena och för stora delar av transportarbetarkåren. Även inom industriområden kunna förhållandena utvecklas dithän, att fackorganisationernas verksamhet rörande avtalsförhandlet kan förbjudas enligt det föreliggande förslaget till lagstiftning. Det är omöjligt att förstå hur regeringen kan motivera, att det härvidlag gäller skydd för »tredje man». Den som innehar ett företag är part, det må sedan vara fråga om familjemedlem, adoptivbarn eller avkomling!

I regeringens förslag, paragraf 10, föreslås skydd för strejkbrytare, som utför s. k. skyddsarbete. Detta förslag stipulerar nämligen följande:

»Till skyddsarbete hänföres arbete, som icke kan anstå utan fara för människor eller för skada å byggnader eller andra anläggningar, fartyg, maskiner, husdjur eller dylikt. Lika med skyddsarbete anses arbete, som någon är pliktig att utföra på grund av särskild föreskrift i lag eller författning, så ock arbete vars eftersättande kan medföra ansvar för tjänstefel.»

Lagförslaget i denna del innebär ett skydd för strejkbryteriarbete i betydande omfattning. Det innebär vidare att fackligt organiserade arbetare kunna tvingas utföra strejkbryteriarbete, där facklig organisation vidtagit stridsåtgärd. De försäkringar som från regeringshåll avgivits, att lagen icke avser att skydda strejkbrytarna, är således icke med sanningen överensstämmande. Här är det frågan om en legalisering av strejkbryteriet i en omfattning som tidigare icke varit känd i vårt land. För fackorganisationerna innebär detta självklart en allvarlig fara och utgör ännu ett exempel på vart lagstiftningskomplexet i verkligheten syftar hän.

Av det ovan anförda framgår, att lagstiftningen ej syftar till något skydd för de verkliga tredje männen som finnas. Under senaste byggnadskonflikt avstängde statens arbetslöshetskommission en mängd arbetare från understöd och hjälp. I dessa arbetares hem rådde förtvivlad nöd och en massa vräkningdomar avkunnades och verkställdes. Det var arbetslösa elektriker, rörarbetare och andra yrkesarbetare, som inte hade det minsta med den pågående konflikten att göra. Deras avtalsfrågor voro reglerade och godkända av båda parterna. Alla dessa tusentals arbetare voro icke part i konflikten, men gjordes fullständigt rättslösa, mistade sitt understöd och pressades ned i en förfärande nöd. Det finns tusentals andra arbetare, som icke heller äro part i konflikt. De arbetslösa, som komma att tillhöra de statliga arbetslöshetskassorna, mista sitt understöd därest de ej mottaga anvisat strejkbryteriarbete. Dessa arbetargrupper äro de verkliga tredje männen, som nu genom rådande förhållanden och på grund av den lagstiftning som nu skall genom-

föras utsättas för ett statligt, lagligt tvång. I riksdagen ha motioner framförts om skydd för dessa verkliga tredje män, men dessa motioner ha avslagits av en borgerlig-socialdemokratisk majoritet. Nu är man i färd med att lagstifta för den ena parten mot den andra, att genomföra en öppen och brutal klasslagstiftning mot arbetarklassen.

På grund av ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte besluta avslå regeringens proposition nr 31.

Stockholm i februari 1935.

Arvid Olsson.

Karl Kilbom.

Nils Flyg.

Albin Ström.

August Spångberg.

Viktor Herou.

Verner Karlsson.

Torsten Henrikson.

